

N:o 81.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter Anna Kajsa Andersson; gifven Stockholms slott den 30 mars 1900.

Husmamsellen Anna Kajsa Andersson afled i Upsala den 12 december 1895. Bouppteckningen efter henne förättades den 3 januari 1896 och enligt instrumentet öfver densamma efterlemnade hon icke några kända arfvingar.

För bevakning såsom testamente efter Anna Kajsa Andersson läto filosofie kandidaten Olof Arthur Örtenblad, enkan Ida Gunilla Rydberg, född Örtenblad, ogifta Valborg Nanna Johanna Örtenblad och grosshandlaren Otto Gunnar Theodor Örtenblad, samtliga barn af affidne landtbrukaren Otto Örtenblad och hans hustru Ida Ulrika Örtenblad, född Fryxell, till lagtima vintertinget med Nordals härad den 28 mars 1896 ingifva en med deri förefintlig öfverstrykning så lydande handling:

»Testamente.

Hvad af min tillhöriga Egendom, som finnes vid min död, sedan omkostnaden vid sjukdom och begrafning aftagits, tillfaller
× ~~Aina, Hedvig, Ulrika Örtenblad, Dotter~~ af Otto och Ida Örtenblad, född Fryxell.

× De öfriga syskonen, näml. Barn af förut nämde föräldrar.

Kroken den 31 December 1874

Anna Anderson

vittne Amanda Lilliestierna.»

På yrkande af kammaradvokatfiskalembetet att Anna Kajsa Anderssons qvarlåtenskap måtte, utan hinder af berörda förordnande, förklaras

skola såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:t och kronan, förklarade ofvanbemälda häradsrätt i utslag den 4 augusti 1897, som vunnit laga kraft, att, enär Anna Anderssons namnteckning å omförmälda testamente endast vore af en person bevittnad, samt det icke vore känt, att Anna Andersson efterlemnade några arfvingar, Kongl. Maj:t och kronan vore berättigad att, utan hinder af testamentet, så vidt det anginge de fyra omförmälda personer, som detsamma bevakat, komma i åtnjutande af qvarlåtenskapen efter Anna Andersson, hvarjemte samma fyra personer förpligtades att, i den mån de hvar för sig tagit qvarlåtenskapen om händer, till Kongl. Maj:t och kronan lemna redovisning för densamma jemte fem procent ränta å penningemedlen från stämmingsdagen, till dess redovisning skedde.

Nu hafva i en till Kongl. Maj:t den 21 februari 1899 ingifven skrift bemälda fyra syskon i underdånighet anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte efterskänkas till förmån för Olof Arthur Örtenblad, till stöd för hvilken ansökning åberopats

dels ett af kyrkoherden i Ör O. Fryxell den 16 december 1898 utfärdadt intyg, att Anna Kajsa Andersson, som afidit den 12 december 1895, vistats hos enkan Ida Örtenblad, född Fryxell, under åren 1859—1863 och 1879—1895 och af henne erhållit understöd under den senare tiden i Upsala, att Anna Kajsa Andersson den första tiden kunnat förtjena sitt uppehälle, men under de senaste tio åren varit urståndsatt att sig sjelf försörja, samt att hon under åren 1869—1874 idkat mejerirörelse, hvartill lokalerna utan ersättning upplåtits af enkan Örtenblads familj,

dels ett af Louise Fryxell den 16 december 1898 dagtecknad intyg af innehåll, att Anna Kajsa Andersson till Louise Fryxell vid ett tillfälle, sannolikt våren 1890, yttrat, att hennes qvarlåtenskap skulle tillfalla enkan Ida Örtenblads son Arthur Örtenblad,

dels ett af afidne prosten Thorstensons enka Ida Thorstenson, född Stenbäck, Mathilda Ekeblom, född Stenbäck, och Charlotte Camitz, född Gyllenspets, den 17 december 1898 utfärdadt intyg, att Anna Kajsa Andersson, med hvilken betygsgifvarne under flerårigt vistande i Upsala ofta sammanträffat, vid upprepade tillfällen i deras närvaro uttalat såsom sin önskan och afsikt, att vid hennes död hennes qvarlåtenskap skulle tillfalla filosofie kandidaten Arthur Örtenblad,

dels ock ett af disponenten vid Lenna bruk Carl Qvennerstedt, som jemlikt bifogadt utdrag af rådstufvurättens i Upsala förmynderskapsprotokoll den 21 november 1881 förordnats till förmyndare för afidne förre landtbrukaren Otto Örtenblads efterlemnade omyndiga fyra

barn, eller nu ifrågavarande sökande, den 13 december 1898 utfärdadt intyg, att bemålde Arthur Örtenblad, hvilken, ehuru obemedlad, lyckats fullborda sin akademiska kurs, men dervid ådragit sig skulder, och som för närvarande vore anställd som extra lärare vid Alingsås elementarläroverk, vore i behof af det arf, som af Anna Kajsa Andersson tilldelats Otto Örtenblads barn.

I den underdåniga ansökningen hafva sökandena dessutom framhållit, att, om Anna Kajsa Andersson, som enligt hvad af förenämnda intyg framginge hufvudsakligen förtjenat de af henne efterlemnade tillgångarne i sökandenas familj, särskildt under de senaste tio åren af sin lifstid, under hvilka hon varit urståndsatt att försörja sig sjelf, ej haft understöd af sökandenas moder, hon ej skulle kunnat efterlemna några tillgångar, samt att, om än det till sökandenas förmån upprättade förordnande icke uppfylde de i lagen för testamente bestämda föreskrifter, Anna Kajsa Anderssons afsikt, att hennes qvarlåtenskap skulle tillfalla sökanden Olof Arthur Örtenblad, likväl vore tydlig, om man sammanställde berörda handling med de yttranden, hon enligt de företedda intygen fält till olika personer; förklarande, med hänsyn till sistberörda förhållande, sökandena Ida Gunilla Rydberg, Valborg Nanna Johanna Örtenblad och Otto Gunnar Theodor Örtenblad, att de till förmån för Olof Arthur Örtenblad afsade sig all den rätt, som på grund af ifrågavarande förordnande kunde dem tillkomma, helst ömmande omständigheter föreläge.

I anledning af den gjorda ansökningen hafva infortrade yttranden afgifvits af tjenstförrättande kronofogden i Sundals fögderi, Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Elfsborgs län och kammaradvokatfiskals-embetet.

Kronofogden har meddelat, att af de upplysningar, som varit att inhemta i orten, framginge, att Anna Kajsa Andersson under hela den tid, hon vistats hos sökandenas föräldrar, derstädes bemötts icke som tjenarinna utan som medlem af familjen; att hon, som alltid varit mycket fästad vid sökandena, till största delen fått sin qvarlåtenskap antingen direkt af familjen Örtenblad eller genom dess hjälp; samt att Anna Kajsa Andersson såväl för släktingar till sökandena som äfven för andra personer låtit förstå, att hennes afsikt varit att skänka sin qvarlåtenskap till familjen Örtenblad. Med afseende härå och då det finge anses billigt, att, äfven om förordnandet af formella skäl ej kunnat såsom testamente godkännas, den afidnas deri uttryckta vilja blefve uppfylld, helst sökandena vore i knappa omständigheter, har kronofogden förordat bifall till ansökningen.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande har på de af kronofogden anförda skäl jemväl hemställt om bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsembetet har meddelat, att Olof Arthur Örtenblad, som ensam tagit befattning med boet, till embetet redovisat danaarfsmedlen med kontant 1,556 kronor 52 öre och ett af ofvanbemälda Otto Gunnar Theodor Örtenblad den 14 juni 1894 till »fröken Anna Andersson» utfärdadt skuldebref å 150 kronor med 6 procent årlig ränta, samt att danaarfsmedlen numera, efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision å det kontanta beloppet, utgjordes af 1,400 kronor 87 öre, som i statskontoret innestode, jemte ofvannämnda hos advokatfiskalsembetet förvarade skuldebref, hvilket i anseende till gäldenärens medelöshet dittills ej kunnat indrifvas; och har advokatfiskalsembetet, med afseende å hvad i ärendet blifvit upplyst om Anna Kajsa Anderssons förhållande till sökandena och om hennes i lifstiden uttalade önskan angående förfarandet med hennes qvarlåtenskap efter hennes död, tillstyrkt bifall till den underdåniga ansökningen.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel må efterskänkas till förmån för sökanden Olof Arthur Örtenblad.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hans Wachtmeister.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars
1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS.

Departementschefen, statsrådet grefve Wachtmeister föredrog vidare:

En af filosofie kandidaten Olof Arthur Örtenblad, enkan Ida Gunilla Rydberg, född Örtenblad, ogifta Valborg Nanna Johanna Örtenblad och grosshandlaren Otto Gunnar Theodor Örtenblad gjord underdånig ansökning, att kronans rätt till danaarf efter aflidna ogifta Anna Kajsa Andersson från Norra Örsberg i Örs socken af Elfsborgs län måtte efterskänkas till förmån för bemålde Olof Arthur Örtenblad;

i anledning hvaraf infordradt underdånigt utlåtande afgifvits ej mindre af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Elfsborgs län än äfven af kammaradvokatfiskalsembetet, som dervid meddelat, att ifrågavarande danaarfsmedel, efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision, utgjordes

af 1,400 kronor 87 öre jemte ett af ofvanbemälde Otto Gunnar Theodor Örtenblad den 14 juni 1894 till Anna Andersson utfärdadt skuldebref å 150 kronor med 6 procent årlig ränta.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit tillstyrkte statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel finge efterskänkas till förmån för sökanden Olof Arthur Örtenblad.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.